

Gauke Reitsma, de wegbereider van Frisia

Gauke Reitsma is 84, met pensioen maar gaat komende zomer graag weer voor Frisia Zout op pad. Hij gaat op zoek naar een goede oplossing voor de overbodig geworden leidingen en bouwwerken op de winlocaties.

MINNERTSGA De winning van zout uit de bodem van Noordwest-Friesland is na vele jaren bijna geheel tot stilstand gekomen. In plaats daarvan wint Frisia Zout BV sinds september 2020 zout onder de Waddenzee bij Harlingen. Gauke Reitsma uit Minnertsga was op land steeds betrokken bij de zoektocht naar geschikte winlocaties, evenals bij de trajecten voor de transportleidingen. Gauke Reitsma (83) is 'hikke en tein' in Minnertsga. Als jonge vent verdient hij de kost als gardenier op 10 hectare land. Om een goed bestaan voor zijn gezin op te bouwen, onderneemt hij daarnaast ook andere activiteiten. In 1979 wordt Reitsma benoemd als vertrouwensman van het Landbouwschap Friesland. „Dat ik geen kantoorman ben, makkelijk met anderen contact maak en de

boerenwereld ken, pleitte voor mij.”

Iedereen hetzelfde

Als vertrouwenspersoon begeleidt hij boeren in het contact met de verschillende gasbedrijven in de provincie en helpt hij hen om goede contracten af te sluiten. Als in de jaren negentig Den Haag vergunning aan Frima verleent om in Noordwest-Friesland zout onder land te winnen, komt Reitsma in contact met Geert Talman, de directeur van het zoutbedrijf.

„Talman zei: „Ik betaal, dus ik bepaal.” „Toen heb ik hem helder gemaakt dat het hier anders werkte. Dat het Landbouwschap alle boeren vertegenwoordigt en dat iedereen dezelfde vergoeding moest krijgen. Ik zei hem, houd je daar aan en het komt goed.” Wanneer het Landbouwschap wordt opgeheven, neemt LTO Nederland de werkzaamhe-

Gauke Reitsma. Foto Paul de Cock

den over. Reitsma blijft tot zijn pensioen bij de LTO in dienst, en gaat daarna als zelfstandige verder. In 2000 wordt Frima overgenomen door Kali + Salz uit Kassel en gaat het bedrijf verder als Frisia Zout. Aan het roer staat Durk van Tuinen. Die vraagt Reitsma nieuwe

winlocaties in Oosterbierum en Tzummarum te regelen. Reitsma spreekt met de betreffende boeren de jaarlijkse pachtsom af voor de locaties, biedt vergoedingen voor schade die ontstaat door graafwerk voor leidingen en bovendien een jaarlijkse vergoeding voor gewasscha-

de. „Je kunt in het land aan het gewas zien waar de leidingen lopen. Doordat de temperatuur van de pekelleiding hoger is dan de omgeving heeft dat gevolgen voor de plantengroei. Zo rijpt graan op een leiding bijvoorbeeld ook eerder af dan de planten er naast.

Tevreden

Terugkijkend op al die jaren zoutwinning denkt Gauke Reitsma dat de betrokken boeren tevreden zijn over Frisia. „Met dit bedrijf zijn afspraken te maken. Het is ook het enige mijnbouwbedrijf dat boeren betaalt voor het transport van de pekelland door de leiding onder hun land.”

Niet dat de winning van zout altijd probleemloos verliep. Zo brak de pekelleiding een aantal keren en moesten sloten worden afgedamd, water en grond afgevoerd om schade te herstellen. „Steeds zorgde ik er voor dat de schade door Frisia vergoed werd en dat de boer geen cent tekort kwam.”

Nu de zoutwinning onder land stopt, wordt het boek voor Reitsma nog altijd niet gesloten.

„Ik ben bijna 84. Ook komende zomer ga ik weer graag voor de fabriek op pad. Zo moet er nog gesproken worden over de leidingen. Officieel moeten ze - net als de bouwwerken en het asfalt op de winningslocaties - verwijderd worden. Ik zou zeggen: koop het af en laat ze liggen.” ■